

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

การสงเคราะห์ราษฎรในเชิงรุก

ศึกษากรณี : โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายกิจจา สุขเจริญ

ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน

ตำแหน่งเลขที่ 399

ขอประเมินตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน 9 (ชช.)

(แรงงานและสวัสดิการสังคม)

กรมการจัดหางาน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

1
12.05.6
n637A
2540

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

00576

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต

คำนำ

การดำเนินงานในการให้การสงเคราะห์ประชากรผู้ด้อยโอกาสและยากไร้ ในหมู่บ้าน ซึ่งเดิมมักจะเป็นการทำงานในรูปแบบเชิงรับมากกว่าเชิงรุก ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารองค์การ และการบริหารงานมีขอบเขตจำกัดอันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการทำงาน ระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นว่าเราให้ปัญหาวิ่งมาหาเรา แทนที่เราจะลงไปสัมผัสกับปัญหาในหมู่บ้าน เช่น การสำรวจข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน และการร่วมคิดร่วมทำแบบโครงการประสานใจ หรือการประสานโครงการต่าง ๆ จึงเห็นได้น้อยมากไม่เหมือนยุคปัจจุบัน

สังคมได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นกิ่งอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีตามวิทยาการสมัยใหม่ นอกจากนี้ สังคมยังต้องประสบกับภาวะความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ เช่น การเกิดสาธารณภัยสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่ปัญหาทางสังคมอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ที่ตามมาอย่างไม่หยุดยั้ง

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท จึงเป็นโครงการหนึ่งที่กรมประชาสงเคราะห์มีบทบาทสำคัญรับผิดชอบการดำเนินงานให้การสงเคราะห์ราษฎรในเชิงรุก เพื่อแก้ปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาสยากไร้ให้สามารถปรับสภาพความเป็นอยู่ให้เทียบทันกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ มีงานทำเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวดีขึ้นได้ระดับหนึ่ง

ดังนั้นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบทเป็นการให้การสงเคราะห์ในเชิงรุกทันต่อปัญหาและสถานการณ์เกิดประโยชน์กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสยากไร้อย่างแท้จริง ควรแก่การศึกษาและพัฒนาโครงการนี้ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล อันที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และนั่นหมายถึงความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

บทคัดย่อ

- เรื่อง : โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท
การสงเคราะห์ราษฎรในเชิงรุก
ศึกษากรณี : โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท
จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โดย : นายกิจจา สุขเจริญ
- ตำแหน่ง : ผู้ตรวจราชการกรมการจัดหางาน
ตำแหน่งเลขที่ 399
- เอกสารผลงาน : ขอประเมินตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบาย
และแผน 9 (ข.ข.) (แรงงานและสวัสดิการสังคม)

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอย่างไม่หยุดยั้ง ความยากจน ยากไร้ กระจายทั่วไปในชุมชนชนบททุกภูมิภาคของประเทศ กลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสยากไร้ไม่สามารถที่จะพัฒนาปรับสภาพความเป็นอยู่ในชีวิตได้ทันต่อเหตุการณ์ของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้จึงทำให้ประสบกับปัญหาความทุกข์ยากและอ่อนแอในสังคมนั้น

การจัดสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์ของรัฐ จึงจำเป็นจะต้องยื่นมือเข้าไปแก้ปัญหาคความเดือดร้อนของกลุ่มประชากรผู้ด้อยโอกาสและยากไร้เหล่านั้นให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัวในระดับหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งอันเป็นพื้นฐานที่จะรองรับความมั่นคงของชาติ ด้วยกลุ่มประชากรมีรายได้ที่จะนำไปเป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้ ตามแนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นในการพัฒนาคนอันเป็นทรัพยากรมนุษย์

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบทเป็นการสงเคราะห์ในเชิงรุกและเป็นกิจกรรมหนึ่งในหลายกิจกรรมของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่นำมาเสนอเป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ โดยเน้นในเรื่องการให้การสงเคราะห์จึงเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบทด้านเศรษฐกิจ เสริมรายได้ในครัวเรือนซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินชีวิตและเป็นการดำเนินการสงเคราะห์ในเชิงรุกโดยคำนึงถึงปัญหาความเดือดร้อนยากไร้ พื้นที่ที่จะนำกิจกรรมไปสู่ประชากรเป้าหมาย มีการสำรวจข้อมูล การประสานงาน การวางแผน ซึ่งให้เป็นบทบาทของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านร่วมกับฝ่ายราชการระดับตำบล อำเภอพื้นที่ เพื่อให้กิจกรรมของโครงการมาจากความต้องการพื้นฐานของราษฎรเองตามแนวคิดที่ว่า “รวมคิดรวมทำ” อันจะทำให้เกิดประโยชน์แท้จริงต่อกลุ่มประชากรเป้าหมายและท้องถิ่นของตนเอง

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบทเป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ ราษฎรมีความพึงพอใจแม้จะเป็นการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจได้เพียงระดับหนึ่งก็ตาม ซึ่งควรแก่ทางราชการได้พิจารณาเป็นโครงการสำคัญตามแนวนโยบายในการแก้ปัญหาสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเหมาะสมอย่างยิ่งกับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท.....	1
	การสงเคราะห์ในเชิงรุก	
	- ความเป็นมา.....	1
	- หลักการและเหตุผล.....	2
	- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
	- ขอบเขตการศึกษา.....	4
บทที่ 2	แนวคิดและวรรณกรรมเกี่ยวข้อง.....	5
	1. ความหมายแนวคิดและขอบเขตงานสวัสดิการสังคม.....	5
	- ความหมาย.....	5
	- แนวคิดพื้นฐานในงานสวัสดิการสังคม.....	5
	- ขอบเขต.....	6
	- รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม.....	8
	2. ความหมายและแนวคิดสวัสดิการสังคมเชิงรุก.....	8
	- เหตุผลความจำเป็นในการจัดสวัสดิการเชิงรุก.....	9
	- องค์ประกอบของการดำเนินงานสวัสดิการเชิงรุก.....	9
	- กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเชิงรุก.....	10
	- แนวทางการดำเนินงานสวัสดิการสังคมเชิงรุก.....	12
	3. ความหมายและแนวคิดทางสังคมสงเคราะห์.....	13
	- ความหมาย.....	13
	- วิธีการสังคมสงเคราะห์.....	14
	1. สังคมสงเคราะห์จุลภาค (Micro Social Work).....	14
	2. สังคมสงเคราะห์มหภาค (Macro Social Work).....	15

	หน้า
4. ปัญหาของสังคมในปัจจุบัน	15
4.1 ปัญหาความยากจนและปัญหาการกระจายรายได้.....	15
4.2 ปัญหาการอพยพแรงงาน.....	16
4.3 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและวัฒนธรรม.....	16
4.4 ปัญหาทางสังคมอื่น ๆ.....	17
บทที่ 3 แนวการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท	19
1. เหตุผลและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามโครงการ.....	19
2. วัตถุประสงค์.....	20
3. เป้าหมาย.....	20
4. งบประมาณ.....	20
5. วิธีการดำเนินงาน	20
6. ความเป็นไปได้ในการดำเนินงานโครงการ	21
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
8. รายละเอียดการจัดทำโครงการ	22
บทที่ 4 ศึกษารณณ์โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท.....	24
จังหวัดนครศรีธรรมราช	
1. ความนำ	24
2. วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท.....	24
3. กิจกรรมของโครงการที่เป็นสาระณะประโยชน์	25
4. การกำหนดพื้นที่ดำเนินการ	26
5. คุณสมบัติของผู้ยากไร้หรือยากจน	27
6. การจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบทตาม	27
ความต้องการพื้นฐานของประชาชน	

	หน้า
7. การศึกษางบประมาณจำแนกเป็นรายอำเภอในปีงบประมาณ28	
2538, 2539 และ 2540	
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....31	
- ข้อมูลและผลกระทบจากโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....31	
ครอบครัวในชนบท	
- ข้อมูลสรุปของจังหวัดนครศรีธรรมราช37	
สรุป..... 43	
1. ระยะเวลาทำงาน 44	
2. การนำโครงการสู่พื้นที่เป้าหมาย 44	
3. การกำหนดกิจกรรมของโครงการ 44	
ข้อเสนอแนะ..... 45	
1. การกำหนดเป็นนโยบาย 45	
2. การประชาสัมพันธ์..... 45	
3. บทบาทของศูนย์ส่งเสริมรายครัวรประจำหมู่บ้าน..... 45	
4. บทบาทหน่วยงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม..... 46	
5. การใช้ข้อมูลทางสังคม 46	
